

A 26. Széchenyi Akadémiát 2022. szeptember 21-25. között rendeztük meg Nagycenken, „Széchenyi bővületében” címmel. Az előadások helyszíne a Községháza Közösségi Színtere volt.

Az első nap délutánján részt vettünk Nagycenk Nagyközség koszorúzási ünnepségén Széchenyi István születésének 231. évfordulójára emlékezve. Az Országos Széchenyi Kör nevében Aczél Eszter elnök és Siska Tamás titkár koszorúzott.

Az előadások másnap délelőtt kezdődtek, elsősorban olyan előadókat kértünk fel, akik évek, évtizedek óta Széchenyi bővületében élnek, munkásságát kutatják, írásait elemzik, s gondolatainak máig ható aktualitását igyekeznek megmutatni.

Az előadások sorát Aczél Eszter történész, szakmuzeológus nyitotta, aki Széchenyi István és a korabeli divat kapcsolatáról tartott izgalmas előadást. Rövid áttekintést hallottunk tőle a női öltözködés formálódásáról a 19. század első felében, majd festmények és grafikák segítségével bepillantottunk a férfi elegancia rejtelseibe, mintaképeibe is, s megtudtuk, a legnagyobb magyar mi mindent fejezett ki egy-egy stílusos öltözékével.

Huiber Edit történész Széchenyi erdélyi körútját mutatta be. A gróf az út egy részét barátjával, Wesselényi Miklóssal járta be. Megtudtuk, milyen tapasztalatokat nyert a két ifjú, milyen benyomásokat keltett a vidéki lét Széchenyiben és milyen nehézségekkel kellett szembenézniük útjuk során.

Beregszászi Balázs levéltáros a Széchenyiek és Moson vármegye kapcsolatáról tartott előadást. A helyiek és környékeliek máig érzik annak a jelentős tevékenységnek a hatását, amely a Széchenyi családhoz fűződik.

Buday Miklós „Széchenyi megfogott” címmel tartotta meg előadását, mely arról a több évtizedes, sokrétű Széchenyi-örökség ápolásáról szól, amit sok esetben az ő neve fémjelez. Az elmúlt évek kiemelkedő tevékenységei közé tartozik, hogy kezdeményezésére mai modern nyelvezetre történő átírássá került Széchenyi egyik legjelentősebb alkotása, a Hitel, majd megjelent angolul, és már a német nyelvű fordítása is készen van.

Szabó Miklós a Soproni Széchenyi István Gimnázium nyugalmazott igazgatója Széchenyi és Vörösmarty barátságáról beszélt előadásában. Megtudtuk, hogy Vörösmarty álnéven is írt, és Széchenyi vitába keveredett az álnéven író Vörösmartyval anélkül, hogy tudta volna kit rejt az álnév. A barátságuk mindvégig megőrizte az egymás iránt érzett kölcsönös tiszteletet, a közös eszméket, de érzelmileg eltávolodtak egymástól.

Szentkúti Károly tanár az összeesküvés-elméleteknek eredt nyomába, és egy Széchenyi Istvánnal kapcsolatos áltudományos elmélet kapcsán azt vizsgálta meg, lehetett-e Széchenyi István fia Petőfi Sándor. Mindeközben megmutatta, milyen könnyen félreérthetőek az eredeti források szavai, mondatai, és milyen nagyfokú tudományos igényességgel kell bánni mind a forrásokkal, mind a körük épített elméletekkel.

Horváth Attila jogtörténész a tőle megszokott figyelemfelkeltő stílusával pillanatok alatt megelevenítette Széchenyi István korát. Megtudtuk többek között, hogy Széchenyi üvegablakos kocsival utazott azért, hogy útközben is tudjon olvasni, illetve azt is, hogy a Pesti Hengermalom ötlete azon igényéből eredt, hogy a hazánkban megtermelt jó minőségű búzából igencsak jó minőségű lisztet tudjanak előállítani. Széchenyi Istvánra jellemző volt, hogy

mindenből a legjobb technológiát akarta bevezetni, mely példaként szolgál a későbbi kezdeményezőknek is.

Pelyach István történész Széchenyi és a forradalom című előadásában kérdések és válaszok mentén idézte meg a forradalom mozzanatait. Széchenyi 1848 tavaszán őszintén hitt abban, hogy Bécs engedményei meggyőződésből fakadnak, az udvar elfogadta az alkotmányos átalakulást és nem lesz konfliktus Magyarország és Ausztria között. 1848 augusztusában minden megváltozott, az osztrák kormány azzal a kéréssel fordult a magyar kormányhoz, hogy mondjon le a hadügy, külügy és a kereskedelemügy minisztériumairól. Nyilvánvalóvá vált, hogy elkerülhetetlen a konfliktus az udvarral és ez lehetett az alapja Széchenyi lelki összeomlásának.

A Széchenyi Akadémia záró előadását dr. Szabó Pál történész tartotta, aki remek elemzésében taglalta, hogy Széchenyinek mekkora kultusza volt halála után is, és milyen sok esetben idéztek tőle a Képviselőházban. Színes idézetekkel mutatott rá Széchenyi kijelentéseinek mindenkori aktualitására, s közösen elemeztük Széchenyi István metaforáit, allegorikus szövegeit, melyek mögé bebújtatta gondolatait.

24-én, szombat délelőtt került sor a tiszteletbeli tagságot igazoló díszoklevél ünnepélyes átadására. Az oklevelet Csorba János, Nagycenk polgármestere és dr. Horváth Attila jogtörténész, alkotmánybíró kapta. (Csorba János megbetegedése miatt az oklevelet lánya, Csorba Mónika vette át.) Az ünnepséget Szabó Miklós alelnök vezette, a laudációkat Aczél Eszter elnök mondta el. Berek Milán Széchenyi idézeteket olvasott fel, majd Kuzsner Péter zongorajátékával gazdagította a programot. Az ünnepség állófogadással zárult.